

Valtra Team

Valtra Kundtidning • 2/2001

VALTRA

Nyhet!

Valtra 6750 EcoPower

Sidan 12-15

Spar pengar, naturen och föraren med Valtra 6750 EcoPower, **sidan 12**

Småland – Skogens land	4
Vilka fördelar kan Valtra erbjuda kunderna?	6
Valtra 8550, slättgårdarnas idealtraktor	8
Kvalitetskontroll i jordbruket	10
Valtra 6750 EcoPower	12
Riktiga kvinnor väljer Valtra!	16
Munktellemuseet – Eskilstunas stolthet	18
Optimera dragkraft och livslängd med rätt lufttryck	20

Världen runt med Valtra	22
Valtra Club är Valtras nya Internettjänst	23
Pullingarenornas drottning	24
Ny försäljningsorganisation – för din skull	25
Världens nordligaste jordbruksland	26
Småland – Utvandarnas bygd	28
Matlagnings- och bakrecept	31

**Valtra
Power Partner
sidan 6**

**Kvalitetskontroll
i jordbruket
sidan 10**

**Optimera dragkraft och livslängd
med rätt lufttryck
sidan 20**

Detta jubileumsår, 50 år sedan den första Valmettraktorn producerades i Finland, har varit ett mycket intressant år. I juni gick Elmia Wood av stapeln utanför Jönköping, det är fyra år sen sist. Det stora internationella intresse för denna utställning är fantastiskt, vi hade många av dessa besökare på vår monter intresserade av våra skogstraktorer och speciellt då X-traktorerna för skogsbruk.

Sedan den 1 augusti är vi igång med den nya försäljningsorganisationen, där Valtra Traktor AB har anställt 27 säljare, Valtra traktorspecialister, som täcker hela landet med sina säljområden. Valtra Traktor AB är ett med Lantmännen samägt förmarknadsbolag som ansvarar för marknadsföring och försäljning av Valtratraktorer i Sverige. Med andra ord har det mycket goda samarbete som Valtra och Lantmännen haft sedan 1979 fördjupats betydligt. Dessa 27 säljare kommer att finnas inhyrda inom Lantmännens område på c:a 24 orter runtom i Sverige men kommer att besöka er på plats i större utsträckning än tidigare. Vår verksamhet i Skåne kommer att fortgå precis som tidigare.

Service och reservdelar kommer att precis som tidigare att handlas av Lantmännen, utom i Skåne där JEB Lantbruksmaskiner också fortsätter som tidigare. Närhet till god service och reservdelar är mycket viktigt för er som kunder, det har inte minst framkommit i de kundundersökningar vi gör varje år. Vi skall däremot vidareutbilda mellan 30 och 40 stycken Valtra servicespecialister som skall kunna ta hand om de större och mer komplicerade maskinerna och eventuella problem med dessa på ett bättre sätt än tidigare. Vi skall också utse Valtra reservdelsspecialister på varje lagerplats som skall vidareutbildas på Valtra produkterna för att kunna ge er en ännu bättre service.

Alla dessa förändringar har bara kommit till för er, att ni som kund kommer mycket närmare tillverkaren av traktorn. Vi får på så sätt mycket kortare kommunikationsvägar mellan kund och fabrik som naturligtvis resulterar i att vi kan vidareutveckla produkterna i närmare samförstånd så att de blir ännu bättre anpassade för våra förhållanden i Sverige. Ingen annan leverantör kan erbjuda något som ens liknar detta upplägg.

Ett kommunikationssätt mellan oss och dig som är kund är den nya service som vi erbjuder via Valtra Club på internet. Jag rekommenderar er att gå in på www.valtra.se och registrera er. Ni kommer att upptäcka många intressanta saker där och många fler kommer att introduceras inom kort. Till mycket stor del har denna service utvecklats tillsammans med kundgrupper här i Sverige.

Vi har nu under hösten introducerat en av er mycket önskad traktormodell, en fyrcylindrig lågvarvstraktor, 6750 med 105 hk. Den sexcylindriga lågvarvstraktorn 8350 med 135 hk har blivit omåttligt populär inte minst här i Sverige. Vi benämner nu dessa båda modeller för EcoPower bl a för dess goda ekonomi för ägaren.

Till sist vill jag be er om överseende med att det kan ha upplevts lite oklart om hur det nya sättet att sälja Valtratraktorer skulle se ut. Vi har informerat via direktreklam, annonser i lokal och rikspress redan men vi kommer att informera ytterligare under hösten/vintern. Om ni har frågor är ni mycket välkomna att kontakta mig eller någon av mina medarbetare så skall vi försöka reda ut begreppen.

Vi är övertygade om att detta sätt att arbeta är det rätta för framtiden och jag hoppas vi får tillfälle att bevisa det även för dig.

Med vänliga hälsningar

Ray West

VD

Valtra Traktor AB

Ray.west@valtra.com

Valtra Team

Valtra kundtidning

Chefredaktör

Knut Ree, Valtra Norge A/S
knut.ree@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Bjarne K Trollsås, Valtra Norge AS
bjarne.trollsas@valtra.com
Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com
Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com
Sonja Löst, Valtra Vertriebs GmbH
sonja.loest@valtra.com
Timo Mattila, Valtra Inc.
timo.mattila@valtra.com
Hannu Niskanen, Valtra Inc.
hannu.niskanen@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Grafisk design Viherjuuren Ilme, Oy

Lay-out Salpausselän Kirjapaino Oy

Tryck Salpausselän Kirjapaino Oy

Foto Valtra arkiv och resp. artikelförfattare

www.valtra.se

Småland – Skogens land

Ingenstans i Sverige finns det så mycket skog som i Småland, och särskilt i Kronobergs län. Det finns också andra saker som kännetecknar detta skogsdominerade sydsvenska län. En sak är alla glasbruken. En annan sak är de stora torvmossarna. Här hittar vi också de trakter där vår folkkäre författare Vilhelm Moberg föddes och levde, de s k "Utvandrarbygderna" som alla svenskar på något vis fått sig till livs genom hans berättarkonst, antingen genom böcker, film, radio eller TV. Dessutom finns det massor av Valtratraktorer i Småland.

När man besöker Kronobergs län fascinerar man av de välsköta skogarna. Men däremellan finns också bördig åkermark.

Allt har sin tjusning, mörka granskogar där ljuset inte når marken, fina gamla tallskogar och välröjda planteringar. Kalhyggarna kan t.o.m. dom vara fina när dom skiftar i olika färger.

Först ska vi träffa "Arne i Stojby".

"Jordbrukstraktorn" Valtra i skogen

Traktormonterad gallringsprocessor på en liten smidig fyrhjulsdriven traktor är det perfekta gallringsekipaget för den självverksamme.

Skogen i Småland är genomgående mycket välskött, det märks på något vis att skogen för många fastighetsägare utgör huvudinkomstkällan. Det är inget undantag vad beträffar Arne Karlssons, i Stojby, fastighet strax norr om Växjö. Vi träffar honom i en förstagallring, en ca 25-årig granföryngring, så tät så solens strålar kan inte nå marken.

Arne är en ganska typisk lantbrukare för trakten, han har en gård med lite åkerareal men ganska mycket skogsareal. Arne jobbar huvuddelen av året i den egna skogen. Till sin hjälp har han bl.a. en Valtra 700, en helt vanlig jordbrukstraktor som används mest i skogen.

Arne Karlsson "Arne i Stojby" i den miljö han trivs bäst i.

-Jag har utrustat den med skogshytt och HiShift, säger Arne och menar därmed att någon ytterligare anpassning för skogen inte behövs.

-Jag trivs mycket bra med min Valtratraktor, den är perfekt för mina behov med kombinerat jord- och skogsbruk. Det märks att den är byggd med hänsyn till skogen redan från början, tillägger Arne.

Perfekt ekipage för den självverksamme

I gallringen kör Arne med en trepunktskopplad gallringsprocessor. Det innebär att han fäller träden manuellt och vinschar därefter ut träden till stickvägen och bearbetar dom maskinellt. Det är ett bra jobb, enligt Arne, man rör sig hela tiden, använder alla muskler, får frisk luft och mår bra när kvällen kommer.

-Det är ett fantastiskt ekipage för mina marker, tar liten plats på stickvägarna och tar sig fram i alla förhållanden, säger Arne.

På Stojby Västragård finns ytterligare en traktor, en Valmet 504 sedan 1982. Dessutom har dagens 700 haft tre fyrhjulsdrivna föregångare av samma fabrikat, den senaste var en 465:a, så nog har Arne erfarenhet av finska traktorer. Att han har erfarenhet av skog och skogens skötsel är inte heller att ta miste på.

-Jag trivs i skogen, säger Arne som är naturmänniska och orienterare, får jag inte komma till skogen på en vecka "blir jag sjuk".

"Skogstraktorn" Valtra

Alla torde veta vid det här laget att en Valtra traktor byggs och specificeras för kundens önskemål och behov. När vi stannar till hos Kent Fransson i Gummekulla, söder om Växjö, inser vi direkt att han utrustat sin traktor precis som en riktig skogstraktor ska utrustas.

Professionell användning

Man kan säga att Kent har sin traktor som levebröd, den går tio månader om året i skogen, främst i gallringsskog.

Därför är den utrustad med den speciella skogshytten, Twin Trac dubbelkommando, turbinkoppling, buk- och andra skyddsplåtar, låsbart tanklock och en massa arbetsbelysning.

Vi pratar om en Valtra 6550 HiTech.

En traktor som passar i skogen

Markägarna väljer gärna Kent som entreprenör särskilt i dom tidiga gallringarna.

-Jag har ett lätt och smidigt ekipage.

Och jag är lättrorlig, jag förflyttar mig mycket snabbt mellan olika arbetsplatser, säger Kent.

Därför blir det mest gallringar som Kent kör och där passar hans stora drivna griplastarvagn, som lastar 13 ton och är försedd med vagnsstyrning.

Tidigare körde Kent en Valmet 505, också den skogsutrustad.

-Jag är mycket nöjd med traktorn. Skogshytten är toppen, tack vare det glasade taket ser jag kranbommen när jag är inne bland träden och jag ser också att lasta av när masavedstravarna börjar bli lite höga, säger en van skogskörare.

Dubbelkommandot då, undrar vi?

-Det värsta är att man blir så bortskämd, man sitter bakåt hela dagarna, skojar Kent.

Men vi förstår honom, tänk så skönt att slippa svänga fram och tillbaka på stolen.

Kent Fransson tillbringar huvuddelen av året i skogen.

Hur upplever du HiTech-tekniken?

-Jättebra, men det krävs att man kan köra. Fram/back-växlingen fungerar perfekt. Det bästa för mig är nog ändå parkeringsbromsen som är så enkel att lägga i och ur. Jag lägger alltid i parkeringsbromsen när jag lastar och lossar, traktorn står där jag ställer den oberoende om jag står i lutningar eller på en sten eller stubbe.

Kör du ut mer virke med den här traktorn än den gamla?

-Ja, garanterat säger Kent, eftersom jag inte behöver vända mig om, jag kan sitta i bakvänd position hela tiden.

Är det något du saknar på din traktor?

-Nej, säger Kent, skulle jag köpa en ny idag så skulle den se precis likadan ut.

Det tolkar vi som att han är mycket nöjd med sitt ekipage.

Ett proffsigt skogsekipage. En Valtra HiTechtraktor med rätt utrustning kan i många fall konkurrera med specialmaskinen.

Valtra och kunderna

Vilka fördelar kan Valtra erbjuda kunderna?

Jag vågar påstå att en kund som köper en traktor från Valtra får mer för sina pengar än en som köper en traktor av annat fabrikat till samma pris! Idag räcker det inte längre att en traktor har hög kvalitet och bara har vissa bestämda egenskaper. Lantbrukaren måste också kunna förlita sig till servicen. Och han måste ha känslan av att ha gjort rätt val.

Innan vi bytte logotype i början av året undersökte vi och andra vad våra kunder förknippar med namnen Valtra och Valmet. Det nämndes i första hand tre saker: styrka, mänsklighet och tillförlitlighet. Från dessa resultat härledde vi också vår nya slogan: **Power Partner**.

Valtra är känt för sina starka och tillförlitliga motorer. En Valtra-traktor är en kraftfull, stark och effektiv arbetspartner. Valtra har åtskilliga serviceställen och fungerar samtidigt som din partner i servicesammanhang.

Sätt ihop din egen Valtra!

Valtra är den femte största traktortillverkaren i hela världen. Vi är inte den allra största – och kanske just därför är vi extra flexibla och kundnära. Dagens traktorer används i

högst varierande miljöer och användningssituationer. Därför framställs Valtra-traktorer på beställning och anpassas individuellt för kundens specifika behov. Först när du tillsammans med din Valtra-säljare har valt traktorns egenskaper och utrustning, sänds beställningen till fabriken. Våra kunder är hjärtligt välkomna att besöka fabriken när traktorn tillverkas, och framför allt kunder från de nordiska länderna utnyttjar gärna denna möjlighet.

Fabriksbesöken fungerar samtidigt som en fortbildningsmöjlighet inom ramen för vår förarutbildning. Det är ju först när man känner till maskinens alla möjligheter som föraren och traktorn kan bli samspelta och prestera optimalt!

Varje år besöker tusentals kunder Valtra-fabriken i Suolahti. Antingen för att inspektera fabriken eller för att vara närvarande när den egna traktorn tillverkas.

Service i din närhet

Valtra-traktorer betraktas med all rätt som tillförlitliga och produktiva. En väl underhållen Valtra fungerar tiotusentals arbetstimmar. Enligt genomförda studier används Valtra-traktorer i genomsnitt fler timmar per år än andra traktorer. Och just därför förtjänar Valtra-kunder kompetent, snabb och flexibel service.

Personalen inom vår världsomfattande underhålls- och reservdelsorganisation får fortlöpande utbildning. Som tillverkare vill vi befinna oss så nära användaren som möjligt. Därför har vi tecknat kontrakt med våra underhålls- och reservdelspartners, JEB Lantbruksmaskiner AB i Skåne, och Lantmännen i övriga Sverige, för att kunna erbjuda dig snabb och kompetent underhållsservice och en tillförlitlig reservdelstillförsel.

Framåtsträvande teknik

Valtra-traktorer är anpassade till extrema förhållanden. Antingen det gäller frost och snö eller värme och damm tjänar en Valtra-traktor ägaren troget och tillförlitligt år ut och år in.

Valtra har ofta fungerat som föregångare inom traktorindustrin. Några exempel på detta är de 3- och 4-cylindriga turbomotorerna och den första ergonomiska förarhytten, liksom den helsynkroniserade växellådan. Våra senaste landvinningar är HiTech och den "intelligenta traktorn" Sigma Power som har tilldelats guldmedalj för avancerad teknik. Framställning av högkvalitativa och pålitliga traktorer är möjlig tack vare att planering och tillverkning av de viktigaste komponenterna ligger inom det egna huset.

Särskild hänsyn tas till miljön

Valtra är medvetet om sitt ansvar för miljön. Vi förbättrar löpande våra produktionsmeto-

der för att hela tiden minska belastningen på miljön. Även när det gäller själva produkterna har vi redan realiserat många "gröna" lösningar.

Vår nya EcoPower traktor är ett lysande exempel på en ekonomisk och miljövänlig traktor.

Tack vare det lätta stålchassit och den optimala viktfordelningen har Valtra lyckats med att minska marktrycket och därmed jordpackningen. Arbetsvikten är lägre än hos konkurrerande produkter i samma effektklass.

Även på återvinningssidan ligger Valtra i världsklass. Enligt opartiska undersökningar kan till exempel Valtra HiTech 6650 återvinnas till 94 %, vilket t.o.m. är 5 % mer än för normala personbilar.

Marknadsnamn med innehåll

Våra kunder har en nyckelroll vid utveckling av våra produkter och tjänster. Genom regelbundna kundenkäter får vi en bild av hur kunderna uppfattar våra produkter och tjänster. Valtra-kunderna är bevisligen nöjda med pro-

"Sätt ihop din egen, personliga Valtra!" – ett individuellt produktionskoncept, som Valtra erbjuder kunderna. En service som vi på Valtra hittills är ensamma om i världen. Välj den utrustning som behövs för arbetet och du får en effektiv, mångsidig traktor.

dukterna, märkestrogha och rekommenderar gärna Valtra vidare.

Märket Valtra får ett allt högre värde. Valtra står för nordisk kvalitet och god affärs-moral: "En Valtra håller vad den lovar!"

Har jag bevisat mitt påstående från inledningen?

■ Hannu Niskanen

Besöket vid fabriken kan vi, allt efter årstiden, förena med ett upplevelserikt ramprogram. Under vintern är våra safaris med snöskoter särskilt omtyckta, under sommaren bjuder vi på oförglömliga båtfärder i det romantiska sjölandskapet i Finland.

Två generationer pålitliga dragare samsas på gårdsplanen på Granebergs säteri. Den nya Valtra 8550 HiTech har just anlänt.

Valtra 8550, slättgårdarnas idealtraktor

Det är en varm och fin höstdag, vi sitter hemma hos Carl-David Axelsson, på gården Granebergs säteri i Litslena socken. Graneberg ligger ute på den bördiga slätten mitt emellan Uppsala och Enköping. Carl-David bedriver intensiv spannmålsodling med brödsäd som specialitet.

Det är en märklig dag denna ovanligt varma dag i början på oktober. Carl-David har födelsedag och han får sin nya Valtra 8550 levererad. Men, ska vi säga direkt, det finns redan tidigare en 8550 på gården.

Kontinuitet från Volvotiden.

Carl-David, som är uppväxt på gården, började som lantbrukare, tillsammans med hust-run Siv, redan 1971 och började med BM Boxrar och Bison.

– Jag växte upp med Volvo T31, säger Carl-David, men det största lyftet på traktorsidan var nog när Volvo BM 700 kom på marknaden. För Carl-Davids del blev det flera Volvo BM-traktorer. Men så småningom skulle den s.k. Volvoeran ersättas och då blev det Valmet.

– Jag provade många fabrikat men fann Valmet 905 vara en fantastisk dragare, och det var många detaljer på den som vi tyckte om. Och den fick verkligen göra rätt för sig. Så småningom blev den ersatt av en Valmet 8550. Men det finns fortfarande en Volvotraktor på gården, en Volvo BM 2650, en pärla lika fin som när den var ny.

Intressant utveckling

– Under mina dryga trettio år som jordbrukare har jag fått uppleva en fantastisk utveckling, säger Carl-David och fortsätter:

– Tyvärr krävs det hela tiden att man rationaliserar. Man måste kontinuerligt bli effektivare och på alla vis söka intensifiera verksamheten. Idag brukar vi 225 ha åker, varav en del är arrenderad. Vi har också betesmark och har därför en köttjursbesättning med tjugotalet dikor. Till gården hör också ett hundratal hektar skog.

Vi kan bara tillägga att Granebergs säteri är mycket välkött och har en fantastiskt fin huvudbyggnad, dessutom i ett mycket fint skick. Utanför växer fruktträd och vinbärsbuskar i spikraka rader. Vi har träffat en herre som tycker om ordning och reda.

Plöjningsfri odling

Vi noterade direkt när vi såg ut över ägorna att här har inte plogen använts.

– Jag började med plogfri odling redan 1987, säger Carl-David, men jag har plogen kvar. Ibland händer det att man måste plöja, om det t.ex. är alldeles för mycket halm eller det kan vara andra orsaker också. Jag har gjort en kalkyl som visar att jag spar en hel del pengar per hektar genom att låta plogen vila. Men det är viktigt att man sköter jorden väl och inte släpper in rotogräsen.

Ny Valtra 8550

Carl-David byter nu bort en 8550, vit till färgen, mot en ny 8550 HiTech, med den fina jubileumsfärgen silvergrön metallic.

Den nya har en verkligt fin utrustning. För det första kör Carl-David en del på vägen och

uppskattar att nu få en traktor som är växlad för 40 km/tim. Den är dessutom datoriserad och har det vi kallar Valtra Agrodator, kördator. Dessutom har den Aires luftfjädring på framaxeln som ska göra transportkörningen bekvämare.

– Jag tror vi kan spara våra ryggar med den fina framaxelfjädringen, det bör gå betydligt mjukare och bättre även i åkern, säger Carl-David. Det bästa med Valtra är att dom är lätta men ändå så bra dragare, med bra viktfordelning och rejäl däcksutrustning.

– Dessutom är det bra att vi har Lantmännens hela serviceorganisation bakom oss, avslutar Carl-David Axelsson.

Carl-David Axelsson, ägare och brukare av Granebergs säteri, framför det fina, nästan nybyggda kombinerade spannmålslagret och torkhuset.

Power Partner

VALTRA

www.valtra.se

Valtra Collection

Håll dig varm Från topp till tå

Alla Valtras produkter matchar väl tillsammans. Unna dig en utsökt kollektion från Valtra!

Alla dessa produkter och mycket mycket mera kan du köpa hos din närmaste reservdelsbutik hos Lantmännen och JEB Lantbruksmaskiner.

Vinterjacka

Varm vinterjacka, löst sittande med dragsko i midjan och kardborrband i ärmlinningarna. Många fickor och fina reflexdetaljer. Storlekar XS-XXXL

Fleece jacka

Fleece i utsökt kvalitet och fin Valtraröd färg. Brösthicka med blixtlås. Dragsko i midjan. Storlekar S-XXL. Även i barnstrl. 120-160 cm.

Vintermössa

Baseballstil, svart ylle, öronskydd och mockaskärm.

Fleece handskar

Med Thinsulate® värmeisolering, 100 % polyester.

Vinterhalsduk

Varm Valtra scarf, 80 % ull, 20 % polyamid.

Yllesockor

70 % ull, 30 % polyamid. Behaglig frotte på insidan. Storlekar 37-45

Flanellskjorta

Varm och snygg. Valtras eget unika mönster. Flera fickor. Storlekar S-XXL

Du kan se hela kollektionen på våra internetsidor, www.valtra.se.

Kvalitetskontroll i jordbruket

Familjen Pitkänens lantbruk i östra Finland är det första lantbruksföretaget i världen som har tilldelats tre kvalitetscertifikat. Först erhöll gården, med spannmålsproduktion på omkring 100 hektar åkermark, ISO 9002-certifikat för kvalitetsstyrning, senare certifikat för miljövård samt arbetssäkerhet och hälsovård.

Ledningssystem är praktiska instrument för att genomföra långfristiga mål. Pitkänens har infört de system som förekommer på gården med konkreta mål i siktet: När man hade skaffat ISO-kvalitetssystem blev det t.ex. möjligt att i detalj följa spannmålsens väg från fältet till

lastbilarna, och ur miljösynpunkt den nästan fullständiga överföringen (90 %) av gödningsmedlets näringsämnen – nitrat och fosfor – till säden. För arbetssäkerheten och hälsovården var målet att garantera ett hälsosamt arbetsklimat fram till pensionen. Samtliga tre system har avpassats för gårdens och familjens behov. Man valde att inte okritiskt tillämpa allmängiltiga regler eller befintliga planer, utan att opartiskt ta ställning och planera omsorgsfullt.

Gemensamhet ger styrka

–Vi talar egentligen hellre om ledningssystemet som sådant, än om abstrakta certifikat som erhållits från utomstående instans. Kvali-

spannmålsodling. Nu är det vår tur att föra vår erfarenhet vidare, säger Mirja och Sakari samstämmigt.

Ett viktigt mål för de äkta makarna Pitkänen var att bestämma fasta ramar för arbetstiden. Det är inte ens under skörden hälsosamt att arbeta dygnet runt. Genom god planering kan man undvika onödiga tidsförluster och utnyttja arbetstimmarna optimalt.

Det är inte bara på den egna gården som Pitkänen arbetar för miljövård och kvalitet, man kräver det samma även från de varuleverantörer och transportföretag som man

***Planer och åter planer ...
...och det dagliga insamlandet av så mycket information som möjligt: Pitkänens framgångskoncept för vinstgivande ledning av arbetet.***

tets- och liknande certifikat är inte avsedda att ge premier, utan att fungera som instrument för ett säkert och inkomstbringande genomförande av de många arbetsuppgifter som förekommer på ett jordbruk, säger Mirja och Sakari Pitkänen, och har denna filosofi helt klar för sig.

Kärnan i systemet är att bli medveten om de krav som är förbundna med olika arbetsmoment i verksamheten. Arbetet får inte förvandlas till tomma rutiner, utan präglas av förståelse för åtföljande konsekvenser för miljö och hälsa. Renlighet och ordning är naturliga grundpelare för varje aktivitet på gården.

Pitkänens kan berätta att införandet av vart och ett av de tre ledningssystemen var förenat med stora arbetsinsatser. Man hade säkert inte klarat det på egen hand, men nådde ändå målet i samarbete med andra.

–Vi fick ett omfattande stöd från våra samarbetspartners. Många närliggande företag hade redan erfarenhet av kvalitetssystem, och vi kunde tillämpa deras kunskaper vid anpassning av systemen till behoven vid vår

Vid anskaffning av sina maskiner är Pitkänens eftertänksamma och noggranna. Innan man gör ett större inköp besöker man alltid fabriken. – Vi har flera gånger ändrat vår mening efter ett sådant besök, säger lantbrukarparet Mirja och Sakari Pitkänen.

samarbetar med. Dåliga varor sänds tillbaka, och även lastytan på lastbilen måste vara ren.

–Man säger att vi driver ett av de första jordbruksföretagen i världen med ett så vittomfattande ledningssystem, bekräftar lantbrukarparet, och konstaterar samtidigt att det ändå bara är ett verktyg för att öka produktiviteten och inkomsterna.

Säkra traktorer

På Pitkänens gård står två tämligen nya Valtra-traktorer i Hi-Tech-serien. Huvudmaskinen, med 100 hk och frontlastare, kompletteras av en 135 hk lågvarvsmodell för tunga arbeten. Efter erfarenhet av diverse andra traktormärken hittade Pitkänens hos Valtra den optimala dragmaskinen för gårdens behov.

–Det faktum att manöverkontrollerna sitter på samma sätt på båda traktorerna leder till högre säkerhet. Det har ingen betydelse vilken maskin vi har tillkopplad, man hittar snabbt alla spakar och reglage. Sakari Pitkänen betonar att båda traktorerna alltid hålls så rena som möjligt och i ett optimalt skick. I skötseln ingår regelbunden rengöring av luftfilter och kanaler liksom fönsterputsning och borttagning av onödiga föremål i förarhytten: –Man sätter sig hellre i en ren förarhytt, och man mår helt enkelt bättre under arbetet.

Den naturskönt belägna gården är ett enastående exempel på fördomsfrihet när det gäller nyheter, samarbete och en kompromisslös medvetenhet av faktiska behov. Mirja och Sakari tror på en framtid inom jordbruket och sitt arbete. Och insikten att framgången ligger i deras egna händer.

■ Visa Vilkuna

Valtra 6750 Eco

Spar pengar, naturen och föraren

Med jordbrukets strukturrationalisering reduceras antalet jordbruksföretag. Samtidigt har den totala traktorförsäljningen i västvärlden haft en vikande trend de senaste åren, dock inte i Sverige, eftersom vi här haft en låg investeringsnivå praktiskt taget hela 90-talet.

Även om antalet jordbruksföretag minskar så minskar inte jordbrukets totala produktion, vilket innebär att både jordbrukarna och traktorerna är mer produktiva än tidigare. Storleken på genomsnittstraktorn ökar, antalet driftstimmar ökar också per traktor och mer och mer specialutrustning krävs på nya traktorer, jämfört med deras föregångare.

Samtidigt som vi konstaterar att traktorerna används mer och mer, konstaterar vi att bränslepriserna har stigit markant. Dessa två faktorer garanterar att köparna idag av nya

traktorer ser mer på både prestationsförmåga och driftskostnad. De sista siffrorna i inköpspriset eller möjligheten att få traktorn direkt från säljarens lager har inte längre lika stor betydelse i inköpsprocessen.

Påtaglig besparing

I takt med stigande bränslepriser, jämförs olika motorers bränsleförbrukning (vanligtvis 200 – 250 g/kWh) och att skryta med låga bränsleförbrukningssiffror har blivit ett vanligt marknadsföringstricks. Vi måste dock ha klart för oss att bara en motor gör ingen traktor. Växellådor och kraftuttag kräver alltid effekt. Ju effektivare och bättre transmission ju lägre bränsleförbrukning.

Vanligtvis är motorer som används i traktorer konstruerade för att arbeta mest effektivt mellan 2200 och 2400 varv per minut. Motorn i Valtras nya 6750 EcoPower-modell är konstruerad för att arbeta på betydligt lägre

varvtalsområde (nominella effekten 105 hk erhålls vid 1800 r/min). Tack vare det lägre varvtalet kan motorn arbeta i varvtalsområdet som ger effektiv förbränning och det blir betydligt mindre interna förluster än med högre varvtal. Allt detta ger i verkligheten lägre bränsleförbrukning. Låg bränsleförbrukning påverkar också miljön minimalt.

En lågvarvsmotor har mindre varvtalsregister. Varvet får inte sjunka för lätt, eller arbetet stanna. När arbetsvarvtalet sjunker måste vridmomentet öka tvärt, vilket medför att effekten inte sjunker alltför abrupt. Valtra har åstadkommit dessa fördelar genom avancerade fälttester. Valtras egna motorexperters kunskaper och erfarenheterna från den sexcylindriga lågvarvsmotorn i Valtra 8350 har använts i dessa tester. Den nya motorn klarar de ökade kraven på effektuttag; Arbetsvarvtalet sjunker inte så lätt – och inget bränsle krävs för att återta förlorade varvtal.

Power

EcoPower motorerna gör det enkelt att utföra alla former av arbete. De erbjuder mycket effekt vid låga varvtal, så föraren har stora möjligheter att välja den växel som ska användas.

Den snabba momentstegringen gör 6750 till en perfekt traktor i kraftuttagsarbete. Den bibehåller det nödvändiga motorvarvtalet med bra bränsleekonomi.

Väggörning är ett vanligt arbete för en traktor, och EcoPower kan hålla en hög medelhastighet tack vare det snabbt ökande vridmomentet, när det tar emot i uppförsbackarna

Ur bränsleförbrukningssynpunkt arbetar motorn i 6750 med ett mycket intressant varvtalsregister, och dessutom med ett fantastiskt vridmoment, 530 Nm (förmodligen rekord för en fyrcylindrig traktormotor), vilket reducerar behovet att byta växel när det börjar gå tyngre. Dessutom har föraren stora möjligheter att fritt och efter behov välja passande varvtal åtminstone när inget krav på ett visst kraftuttagsvarvtal föreligger. Enda nackdelen med denna nya typ av lågvarvsmotor utrustad med modernaste teknik och massor av fördelar är att en sådan fantastisk vridmomentkurva inte kan tillåtas i flera av modellerna i vårt traktorprogram. Vi klarar bara två modeller, en sexcylindrig och en fyrcylindrig, 135 resp. 105 hk. Vi ska också nämna att med arbetsvarvtalen så lågt som 900 – 1800 r/min är det inte möjligt att använda turbinkoppling.

Eftersom motorn arbetar med i genomsnitt 400 r/min lägre varvtal än andra, blir slitaget mindre och serviceintervallen längre. Även intervallen mellan oljebytena i dessa intercoolerförsedda lågvarvsmotorer är dubbel så långa jämfört med andra traktorer, även det en besparing.

Effektiv traktor i olika arbeten

Valtra tillverkar sina egna motorer, riktiga traktormotorer, och dom är konstruerade för att tillsammans med traktorn fungera som en enhet, vilket också inkluderar, som exempel, måttlig vikt och bra viktfordelning (i fyrcylindriga modeller, som väger ca 4500 kg, vilar ca 45 % på framaxeln) och en transmission som arbetar med mycket små förluster (HiTech-modellerna har datorkontrollerad fram/back och Power Shift-växling, och 36 hastigheter framåt och lika många bakåt). Den nya EcoPower passar mycket bra in i den bilden eftersom dess motor har tillräcklig effekt utan att tappa varv, även om jorden blir hårdare eller motluten brantare. Det innebär i sin tur färre växlingar, farten kan bibehållas och ingen effektivitet har gått förlorad. EcoPower är konstruerad för tyngre, hårdare arbete än vad motoreffekten anger.

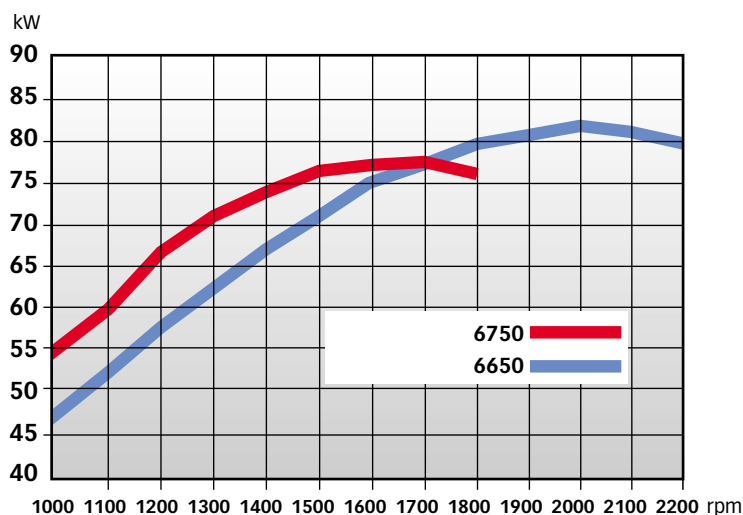
I arbete som kräver dragkraft bidrar motorns fina egenskaper till att bibehålla medelhastigheten. Under vägtransporter tenderar alla att köra med full hastighet, så fort det går, men i andra dragkraftsarbeten kan EcoPower utnyttjas bättre eftersom farten kan väljas separat för varje arbete

och maskin, och motorns arbetsvarvtal kan väljas mera fritt. Möjligheten att utnyttja motorns segdragningsförmåga innebär ekonomiskt bättre körning.

En stor del av en traktors arbete utgörs av kraftuttagsdrift. Kraftuttagens varvtal på 6750 EcoPower har valts så att 540 r/min erhålls vid 1648 motorvarv per min. Och 1000 r/min, avsett för de tyngsta maskinerna, uppnås vid 1750 motorvarv/min. Frontkraftuttaget ligger mellan dessa två, roterar 1000 r/min vid 1714 motorvarv/min. Dessa varvtal har valts för att motorvarvet inte ska sjunka vid belastningstoppar utan arbetet ska kunna fortgå, lugnt och effektivt.

Det är många arbeten i dagens jordbruks- och maskinstationskörning som inte hela tiden kräver maximal effekt utan istället en snabb och lätthanterad traktor. Detta gäller särskilt i effektklasserna 100 – 120 hk. I dag inkluderar de s.k. servicearbetena ofta lastnings- och transportarbete utfört med frontlastare och i dessa storleksklasser är nästan hälften av de traktorer som säljs i Norden utrustade med frontlastare. Här ska tilläggas att ytterligare en fördel med 6750 i frontlastarbete är den höga hydraulkapaciteten

Motorns effekt i 6750 EcoPower jämförd med 6650

6750's nominella effekt är lite lägre än 6650. Men i verkligheten är 6750 betydligt starkare beroende på EcoPower-motorns mycket speciella karaktäristik.

vid låga varv, så arbetet kan utföras utan att motorn behöver varvas i onödan.

En ny sorts förarkomfort

Både teori och praktik visar att en traktors ljudnivå är högst på höga varv. Ju lägre motorvarv man kan ha i arbete, desto lägre blir ljudnivån, både den yttre och den inre. EcoPower-traktorerna saknar de 400 värsta, bullrigaste motorvarven. En reduktion av motorvarvet med 18 % halverar bullernivån. Naturligtvis minskar detta stressen på föraren, men det är också en markant fördel för miljön. Till hyttens fördelar i EcoPower räknas också möjligheten

att använda handsfree-telefon under alla former av arbete. En fördel som kommer att visa sig viktigare och viktigare i en nära framtid.

EcoPower erbjuder en enkel och bekväm körning. Den enormt segdragande motorn erbjuder fler möjligheter att använda växlarna och HiTech 2.0 transmissionen sköter mjukt och behagligt t.ex. fram/back-kopplingarna och även automatväxlingen, när den används. Med dagens arbetsrutiner är det ofta viktigt att föraren orkar fortsätta köra även under "a hard days night".

■ Timo Mattila

6750 är den ideala frontlastartraktorn. Den har hög hydraulkapacitet redan på låga varv, och de höga vridmomenten underlättar starterna.

EcoPowers fördelar:

- Varvtalsområde 900 – 1800 r/min
- Nominell effekt 105 hk vid 1800 r/min
- Maximal effekt 107 hk vid 1600 r/min
- Bränsleförbrukningen ca 10 % lägre än jämförbara traktorer med max. varv 2200 r/min
- Skillnaden ökar markant ju mer traktorn körs med delbelastning
- Väsentligt lägre ljudnivå och behagligare karaktär på ljudet
- Långa intervall mellan oljebytena (500 timmar)
- Längre livslängd på motorn; vevstakarnas hastighet är 25 % lägre än vid traditionella varvtal.
- Mindre emissioner eller avgasutsläpp och mindre slöseri med olja.

Riktiga kvinnor väljer **Valtra!**

Lantbrukare Britt Bröchner-Nielsen i Vroue, på mellersta Jylland, överlåter inget åt tillfälligheterna. Således levereras gårdens dragkraft av två Valtra-traktorer. Även gårdens djurstallar vittnar om en målmedveten insats.

Lantbrukare Britt Bröchner-Nielsen, Søndergård i Vroue, mellan Viborg och Holstebro, producerar mjölk samt smågrisar och slaktsvin, och hon är växtodlare, alltså en riktig fullblodslantbrukare! I det dagliga arbetet, när hon har gummistövlarna på, presterar hon fina resultat. Hon är också lite föregångare eftersom hon etablerat ett maskinsamarbete med en granne. Hennes lokala manliga

kollegor kan inte heller dölja sin beundran för henne, de har nämligen valt in henne som deras medlem i Danish Crown's representant-skap.

Det är Britt Bröchner-Nielsen själv som ansvarar för hela driften, men självklart har hon goda medhjälpare. Hennes man, Poul-Erik, har ansvaret för växtodlingen på Søndergård's 107 ha, och dessutom har de en medhjälpare.

10 000 kg mjölk per ko

I djurstallarna, där Britt Bröchner-Nielsen lägger all sin energi, bekräftar hennes resultat, ännu en gång, att kvinnor har en säker fingertoppskänsla. I kostallarna, med 55 kor, är

medelavkastningen nästan 10 000 kg mjölk per årsko, och i suggstallet, med 50 suggor, producerar hon 23 smågrisar per årssugga. Intrycket att inget överläts åt slumpen bekräftas ytterligare vid ett besök i maskinhallen. Här finns gårdens begränsade maskinpark med bl.a. 2 Valtra-traktorer, en Valmet 655 med 83 hk och nyinvesteringen från i fjol, en Valtra 8550 HiTech med 160 hk.

Väljer Valtra

Britt Bröchner-Nielsen är en riktig Valtra-kvinna. Under sina 12 år som egen lantbrukare har hon hållit sig till finsk dragkraft, dock med ett lätt snedsprång, när hon köpte en begagnad traktor av annat fabrikat. Hon blev erbu-

Lantbrukare Britt Bröchner-Nielsen, Søndergård i Vroue mellan Viborg och Holstebro är en riktig Valtra-kvinna. Bortsett från ett litet snedsprång har hon under sina 12 år som egen företagare hållit sig till finsk dragkraft.

den ett mycket bra pris vid en snabb affär, men tyvärr blev det en felinvestering.

– Aldrig mer en begagnad traktor, fastslår hon.

Maskinsamarbete – reducerar maskinkostnaderna

De lägre avräkningspriserna i dessa dagar ger anledning till mycket prat, bl.a. om möjligheterna att reducera maskinkostnaderna. Gemensam maskinpark med grannen är ett bra exempel, men för de allra flesta stannar det vid pratet, lantbrukare är starka individualister! Det är Britt Bröchner-Nielsen också, men hon är samtidigt en företagsam kvinna, och därför etablerade hon för sex år sedan ett maskinsamarbete med en granne som har svinproduktion.

Hon framhäver att maskinsamarbetet har flera fördelar än bara den inbesparade investeringen.

Samarbetet ger möjlighet till en bredare maskinlinje, och bas för större maskinheter.

– Det kan t.ex. se stort ut att vi har en 18 tons gödseltunna med slangspridning, en stor rundbalspress med variabel balkammare samt en 15 fots skördetröska, allt dessutom ganska nytt, säger Britt Bröchner-Nielsen.

Grannen hon maskinsamarbetar med har investerat i en 2 600 liters bogserad spruta med 20 meters ramp samt i en maskinlinje för minimerad jordbearbetning med kultivator och såddutrustning.

Med utgångspunkt från timpriser och investeringarnas omfattning och att man kan fördela kostnaderna på två driftsenheter kan investeringarna motiveras rent företagsekonomiskt. Det finns inget ekonomiskt mellanhavande mellan de två parterna, inga avtal, det är upp till var och en att dra sig ur om det inte passar längre och välja alternativa lösningar.

Därför väljer riktiga kvinnor Valtra

– En Valtra håller vad den lovar! Motoreffekten är den som anges i motorspecifikationen, minst. Den har fullt ut alla hästarna med, 110 hk i de tekniska specifikationerna kan

vara 120 i praktiken. Driftskostnaderna är låga och slitstyrkan mycket bra. Valtratraktorn är en driftsäker arbetshäst, fastslår Britt Bröchner-Nielsen, efter de många åren med Valtra Valmet, och fortsätter:

– Vår Valmet 655 har vi haft i 8 år, den har tidigare varit "lite uppställd" utan att det gav problem. Valtras traktorer är kraftfulla och rejäla. De håller till att "missbrukas".

Gårdens två traktorer kör mellan 800 och 1 000 timmar om året. Trots sin inbyggda framtidstro på Valtra har Britt Bröchner-Nielsen inga omedelbara planer på nyinvestering.

– Om inte behovet av dragkraft ändrar sig, säger hon avslutningsvis.

Kompetent Valtra-verkstad

Det är Poul-Erik som har ansvaret för maskinparkens välbefinnande, och han menar, att det är helt avgörande, att verkstadspersonalen hos den auktoriserade Valtra-återförsäljaren är kompetent. Själv anser han inte, även om han har ett förflutet inom maskinstationsbranschen, att hans tekniska kunnande räck-

er till, när det gäller avancerade elektronikutrustade Valtra-traktorer.

– Avancerad elektronik verkar imponerande, när det fungerar! Men sker det en kortslutning eller uppstår det något annat elfel, så står man sig ganska slätt. Då är det skönt att ha expertis att tillgå!

Det är med teknisk kännarmin Poul-Erik uttalar sig. Han anser också att Valtras enkla uppbyggnad spelar en avgörande roll.

– Det är enkelt att komma åt motorn, huvvplåtarna kan enkelt lyftas av, och man har fri åtkomst till hela motorn. I förarstolen har jag en funktionell arbetsplats, varifrån jag enkelt kan manövrera samtliga funktioner. Ett enkelt tryck på en strömbrytare och 4-hjulsdriften t.ex. är inkopplad, säger Poul-Erik!

Valtrakulturen når ända in i hundkojan

Valtra har blivit kultur på Søndergård. Namnen på de två nyfödda hundvalparna är nämligen Valtra och Sisu.

■ Hans Kurt Knudsen

–En Valtra håller vad den lovar! Motoreffekten är den som anges i specifikationen, minst! Den har fullt ut alla hästarna med, 110 hk i den tekniska specifikationen kan vara 120 i verkligheten. Driftskostnaderna är låga och slitstyrkan beundransvärd, fastslår Britt Bröchner-Nielsen.

Den begränsade maskinparken på Søndergård består bl.a. av 2 Valtra traktorer, en Valmet 655 med 83 hk och nyinvesteringen från i somras, en Valtra 8550 HiTech med 160 hk, som här syns i arbete med gödselspridning.

Munktellsmuseet – Eskilstunas stolthet

Ett besök på Munktellsmuseet innebär en inblick i stålstaden Eskilstunas industrihistoria. Eskilstuna kan skryta med många sevärdheter, Parken Zoo, Rademachersmedjorna, Sundbyholms slott osv. Men inget av de andra sevärdheterna kan så beskriva de senaste seklers industrialisering och tekniska utveckling som just Munktellsmuseet. Särskilt intressant är det, eftersom man här kan se utvecklingen av jordbrukets dragkraftsbehov. Välkommen med på ett besök!

När man besöker Munktellsmuseet besöker man en lokal med mycket minnen och historia bakom sig.

Museet drivs av Volvo, men förestås och har byggts upp, av en eldsjäl, en outtröttlig herre med både energi och intresse för alla de gamla prylar som finns samlade. Hans namn är **Sven Arnegård**, och är vida känt i veterantraktorkretsar. När vi frågade Sven om han ville berätta lite om alla rariteterna tyckte han vi skulle be **Nils Kassling** ställa upp som sakkunnig. Nils, eller Nisse som vi alltid brukade säga, tillhör de som varit med länge och minns allt om de gamla traktorerna.

Från 1913 och framåt

Det var redan 1913 som Munktells lät bygga den första traktorn. Det blev inte så stora serier på den tiden men ett exemplar finns i alla fall bevarat i museet. Munktells första bidrag till mekaniseringen av svenskt jordbruk var egentligen genom lokomobilerna och tröskverken.

De mobila ångmaskinerna, lokomobiler, ersattes sedan av tändkulemotorerna som under förra seklets början allt mer tog över. Tack vare tändkulemotorerna kunde man börja bygga traktorer, dessa användes

En verkligt modern och ändamålsenlig traktormodell för sin tid var Munktells, typ 22. Den byggde på helt nya principer och satte nog mer eller mindre punkt för den tidigare lokobilepoken. Den tillverkades mellan 1921 och 1934.

Sven Arnegård förvärmer, med blåslampans hjälp, en tändkulemotor.

Nils Kassling pekar på BM 10:ans kylfläkt. Den sitter bakom motorn och längs med traktorkroppen. På de tjugotalet först byggda "små BM-arna" drevs fläkten med hjälp av dubbla vinkelväxlar. Dessa byggdes senare om till det slutliga utförandet med remdrift.

Denna tvåcylindriga marinmotor är på hela 58 liters cylindervolym. Enbart svänghjulet väger 900 kg. "Gubbarna" är två av trotjänarna i Munktells-museet. Sven-Gunnar Jonsson, t.v. började på BM 1939, och Per Engström började 1945.

både som dragare men kanske mest som stationär drivkälla, särskilt i början, eftersom det var enorma kolosser. Både Munktells och Br. Bolinders i Stockholm tillverkade motorer. Båda fick det kämpigt med ekonomin under 30-talets depression. Därför tvingades de helt enkelt till fusion, med ett modernt uttryck. 1932 var AB Bolinder-Munktell ett faktum.

Volvo kommer in i bilden

Under kriget, första hälften av 40-talet, fick Bolinder-Munktell, eller BM som man allmänt sade, en beställning på bandschaktare av svenska staten. Dessa skulle användas för att bygga flygfält i orörd terräng. Ett av kraven var att de skulle ha bensinmotorer. Då etablerades den första kontakten med konkurrenten Volvo, som fick leverera en sexcylindrig bensinmotor.

Då hade vi två traktortillverkare i Sverige. Kontakten med Volvo skulle senare visa sig bli så lyckosam att de båda företagen började köpa transmissioner av varandra. Tex var BM 20:s transmission den samma som Volvo använde i sina T 41/42/43. På samma sätt köpte BM till sin BM 10 en växellåda tillverkad i Volvos Köpingsfabrik som användes i de välkända Volvo T 22/23, T24/25.

Ja, detta samarbete gick så långt att 1950 köpte Volvo helt enkelt AB Bolinder-Munktell. Så småningom kom namnet BM Volvo in på produkterna men företagsnamnet Bolinder-Munktell fanns kvar ända till 1973 då både företag och produkter bytte namn till Volvo BM.

Gamla fabrikslokaler

Det som mest utmärker Munktells-museet är att det är beläget i de gamla fabrikslokaler. Just där traktorerna står nu var motorprovningen och i lokalerna på andra sidan väggen tillverkades de välkända BM-motorerna.

–Just där BM 10:an står var provbänken för de sista stora marinmotorerna, berättar Sven, där hade vi kanaler i golvet med kylvatten. De största marina motorerna var på mellan 70 och 80 liters cylindervolym fördelat på 2 cylindrar.

–Avgaserna gick rakt ut från väggen, tillägger Nisse, så folk som bodde i stadsdelen mitt emot klagade på avgaser och störande ljud.

När vi pratar motorer kommer veteranerna Sven och Nisse in på hur BM:s dieselmotortillverkning kom igång.

–Första dieseltraktorn blev BM 35/36, året var 1952, den hade förresten samma transmission som Volvo T31/33. Motorn blev en kluven VDA Volvosexa. Och den fick system, både större och mindre. Den större blev fyrcylindrig och hamnade i BM T 55 med beteckning 1054, 105 för cylinderdiametern i mm och antalet cylindrar 4. En tvåcylindrig blev en bra marinmotor och den encylindriga blev bra till stationär användning. Den tvåcylindriga sattes, mest på skoj, i en Volvo T 24, som visade sig bli en fantastisk traktor, BM Victor blev namnet.

–Det stora kruxet med den traktorn var att batteriet ofta var tomt, när man skulle starta på morgonen, inflikar Nisse. Orsaken var att det krävdes 900 r/min innan likströmsgeneratoren började ladda. Man körde helt enkelt på för låga varv, Victormotorn hade en så fantastisk segdragningsförmåga att den kunde köras på 7 – 800 r/min.

Eldsjälar svarar för museets skötsel och visning

Hur många maskiner har ni samlat i museet?

–Ett 80-tal föremål, säger Sven. Med det menar han att det är inte bara traktorer utan ett urval av det som tillverkats inom dessa fabrikslokaler finns representerat.

Här finns t.ex. svarvar, bormaskiner, träbearbetningsmaskiner, tröskverk och inte minst motorer.

–Allt är i funktionsdugligt skick, poängterar Sven, det är det som skiljer vårt museum från alla andra som börjar dyka upp.

Ca 14.000 besökare kommer varje år till Munktellemuseet. Det arrangeras guidade turer för ca 8.000, resten bara tittar in. Vi har inte direkt marknadsfört museet, det har blivit känt ändå.

–Vi har bara pensionärer som jobbar. Alla är eldsjälar och lever för museet. Vi är alla "födda" in i det här företaget, avslutar Sven, det har varit en fantastisk uppgift att få bygga upp den här verksamheten.

Traktorerna är trots allt basen i museet. Vi kan rekommendera ett besök.

■ Eric Andersson

Ordning och reda! De gamla klenoderna står fint uppställda, rangerade efter ålder. Närmast en BM 35, sedan en Volvo T24. Därefter en BM 10 och så en "stor Volvo", en T43 med Hesselmanmotor. Därefter kommer det äldre och äldre modeller. Allra längst bort står den första, 1913 års traktor.

Optimera dragkraft och livslängd med rätt lufttryck

Däcktillverkaren Michelin och Team Reifenregler från Paderborns lantbruksuniversitet i Soest, demonstrerade tillsammans med Servicecenter Fallingboestel vilken verkan olika lufttryck har på underlag och prestanda, för runt hundralet traktor- och däckhandlare.

Som mätfordon för visningen använde Team Reifenregler en VALTRA 6550 HiTech som dragare och en 8950 HiTech som bromstraktor. De båda traktorerna är hopkopplade med en lågt placerad dragstång. Mättekniken på dragaren registrerar bakhjulens rotation, den verkliga hastigheten och dragkraften mellan de båda traktorerna. Den slirning och dragkraft som räknas fram ur hjulrotationen och hastigheten kan åskådaren se på en bildskärm på vänstra fordonssidan. Det framgick då tydligt hur viktigt det anpassade ringtryck-

De olika lufttryckens inverkan visades gruppvis för fackfolket. Du hittar mer information på www.reifenregler.de.

et är för dragarens respektive arbetsuppgifter. Även när åskådaren får intrycket att däckets är "platt", så visar det att det kan vara normalt för ett modernt radialdäck och för ett visst arbete ge bästa effekt.

Mindre är ibland mer

Däcket håller längre, om man väljer det optimala ringtrycket för varje arbetsuppgift. Däckslitage minimeras och gummit hålls ungt tack vare veckbildningsförmågan i däcksidorna. På åkermark blir det tydligt grundare körspår vid lägre lufttryck, marken skonas genom den

större belastningsytan med flera klackar i ingrepp och mindre slirning. På så sätt säkrar man en hög dragkraftsoverföring. En dragare med anpassat ringtryck om 0,6 bar ger ca. 25% större dragkraft jämfört med en dragare med standardlufttryck för väg om 1,6 bar. Dessutom går traktorn betydligt mjukare och behagligare på ojämnt underlag som t.ex. såbäddsberedning på nyplöjd åker. Man sparar också bränsle och slitaget på redskapen minskar betydligt.

För snabb och säker körning på väg reduceras rullmotståndet vid högt lufttryck.

Också då sparar man bränsle och skonar däcken, som rullar mycket lättare med liten kontaktyta på fasta ytor.

Dessa argument gör det tydligt hur viktig den delvis ofta försummade dragkraftsinställningen "Ringtryck" är för optimala dragarprestanda, vad gäller faktorerna kostnad och tid.

■ Regina Schomburg och Marco Pütz

Mäthjulet mäter den verkliga hastigheten, för att fastställa slirningen...

... som visas på bildskärmen tillsammans med dragkraften.

Christian Hurault kommer att ha passerat 17 länder innan året är slut.

Världen runt med Valtra

Livet är fullt av utmaningar, tycker den modige fransmannen, Christian Hurault, som reser jorden runt med en Valtra traktor. Men detta är inte första gången han är ute på äventyr. En av de mest spektakulära tripper han gjort var när han 1990 korsade Saharaöknen med en skördetröska.

Christian Hurault lämnade Paris i samband med den stora internationella lantbruksmässan Sima i februari i år, 2001, och han planerar att vara tillbaka i Frankrike i januari 2002. Totalt kommer han under denna jorden-runt-tur att passera 17 länder på 4 kontinenter och totalt kommer traktorn att rulla 35 000 kilometer. Man kan verkligen säga att detta är en seriös test av både person och maskin.

– Jag är lastbilschaufför till yrket, så jag vet allt om långdistansturer och vikten av ett pålitligt fordon. Min Valtra är mycket komfortabel. Denna modell har luftfjädrad förarstol, sofistikerad luftassisterad framaxelfjädring, radio, luftkonditionering, servostyrning, ja, allt en förare kan önska sig, säger en entusiastisk Christian Hurault.

Likt Huraults tidigare äventyr ingår också i denna resa att skapa mänskliga kontakter och knyta varaktiga relationer.

– Genom att besöka alla dessa länder kan jag berätta om franskt och europeiskt

jordbruk. Mitt mål är att upptäcka mer om jordbrukets situation över hela världen, och naturligtvis att få föra den informationen vidare, säger han.

Byråkrati komplicerade resan

Christian Hurault lämnade EU och korsade gränsen till Ryssland i början på maj. Han sände lyckliga meddelanden från trippen St. Petersburg – Moskva och prisade bl.a. förar komforten tack vare Aires luftfjädrade framaxel som kom väl till pass på de ojämna vägarna i Ryssland.

I Moskva fick han vänta flera veckor på att få möta den ryske jordbruksministern. Men han lyckades till slut! Därefter vände han nosen på sin Valtra mot Sibirien. Förhållandena blev dock så dåliga att han bestämde sig för att ta traktorn på Transsibiriska järnvägen till Vladivostok. Därefter följde en frakt över havet och i slutet på augusti anlände traktor och förare till Los Angeles. Nu fick herr Hurault ånyo problem. De amerikanska myndigheterna krävde en speciell försäkring för att han skulle få korsa landet. Men vår glade fransman löste det lätt, han tog helt enkelt traktorn på en lastbil, till de västra delarna av Kanada, och korsade hela den enorma amerikanska kontinenten på den kanadensiska sidan av gränsen. Så långt är allt gott och väl, vi återkommer med resten.

Vi önskar god fortsättning på resan, monsieur Hurault!

■ Hannu Niskanen

Dags att skifta kontinent. Valtra lyfts ombord på fartyget i Vladivostok. Både i Ryssland och USA fick Christian Hurault problem med myndigheterna. Ska sanningen fram blev han tvungen att besöka en läkare för att få sina stressproblem lindrade.

Valtra Club är Valtras nya Internettjänst

Valtra Traktor AB i Sverige har helt nyligen presenterat nya hemsidor, med mycket nytt innehåll och med nya möjligheter för den traktorintresserade. Valtra Norge presenterade sina nya sidor i samband med den stora maskinutställningen Agroteknik i Oslo i fjol. Därför har man lite mer erfarenhet i Norge, låt oss höra hur de nya sidorna mottagits.

De nya sidorna innehåller information om Valtra både som organisation och produkt samt mycket intressant för såväl nuvarande som tillkommande Valtraägare.

Valtra vill ha närhet till sina kunder och erbjuder dig nu personlig kundservice via Internet, 24 timmar om dygnet. Genom att registrera dig som medlem i Valtra Club, som vi kallar vår nya tjänst, kan vi betjäna dig individuellt, allt efter egna önskemål. Här kan du t.ex. berätta för oss vad du behöver i ditt arbete. Du kan ställa frågor till oss om skräddarsydda traktorer för just ditt behov, fråga om råd och ge dina synpunkter direkt till specialister på såväl för- som eftermarknad! Det är egentligen bara du själv som sätter grän-

serna. Men självklart ser vi fortfarande den mänskliga kontakten som allra viktigast, vi har bara försökt ge dig flera kontaktmöjligheter.

Brukarens synpunkter

Många har varit inne på våra hemsidor, både www.valtra.no i Norge och www.valtra.se i Sverige, och läst om traktorerna och inte minst den nya försäljnings- och serviceorganisationen som startade i Norge i april i år, (att vi startade ny försäljningsorganisation i Sverige den första augusti visste du säkert redan).

Vi ska träffa jord- och skogsbrukaren Hans Otto Borgen, 59 år, från Sande i Vestfold.

När vi träffar Hans Otto är det en hektisk period, han är i full färd med tröskningen. Hans Otto var en av många som besökte Agroteknikmässan i fjol, och han berättar att han registrerat sig i Valtra Club, därför att han tycker det är intressant att följa med i utvecklingen.

I äldre tider tog man ofta med hästen på gårdsbilderna eftersom den var gårdens stolthet och bondens trofasta arbetskamrat. I dag är det en Valtratraktor som står här.

Jag är ofta inne på Valtra Club, det är intressant att följa med.

– Köp av traktor är ingen impulsak så man måste bruka lite tid till att finna det man är ute efter, säger Hans Otto, som också tillägger att han tycker Valtras sidor innehåller bra mycket mer teknisk information om begagnade traktorer än andras motsvarande sidor han sett.

Möjligheten att tillfråga begagnatmäklaren direkt om råd vid köp av begagnad traktor är också en bra tjänst.

Hans Otto menar också att sidorna ger ett gott underlag för att skaffa sig information om de olika Valtramodellerna om man är ute efter att investera i ny traktor. Dessutom är det verkligen intressant att kunna jämföra priser på olika utrustningar på nya traktorer och kunna jämföra med konkurrenterna.

En annan intressant sak är väderprognoserna som finns tillgängliga, med prognos om nederbörds mängd, som är nyttig information för oss lantbrukare.

– Internet blir nog mer och mer viktigt inom många områden, och det är mycket intressant att följa med, säger Hans Otto smälande.

■ **Therese Njåmo**

Pullingarenornas drottning

Johanna siktar högt, det har hon än en gång bevisat genom att ta hem silvermedaljen vid årets Europamästerskap i Traktorpulling, som gick i Hörby i Skåne i höstas.

Men vad är det som får denna stiliga unga dam att resa runt med sin pullertraktor Doris från land till land och tävla på olika pullingarenor?

Ja, hon medger att hon fascinerats av höga farter och sän't som är på gränsen till farligt i livet. När hon var yngre var hon intresserad av allmän idrott, ridning och hon gjorde också några försök i tävling med snöskoter. Hennes entusiasm för traktorpulling är förmodligen något som ligger i generna. För faktum är ju det att hon i årtal sett sin far, **Pekka** Herlevi, tävla och vinna, bl.a. fyra europamästerskap. Så Johanna tvekade inte en minut när hon senare erbjöds delta.

Vad gör just denna sport så intressant?

–Just nu har vi ett fantastiskt pullingteam, vårt lag är verkligen bra. Dessutom har jag genom sporten fått många nya vänner och jag fascinerats av tävlandet, säger Johanna.

Det är imponerande hur hela familjen är inblandad i pullingen. Hennes far, brodern **Matti**, detta års Europamästare, mamma **Anne**, teamets "allt i allo", och systern **Tina**, en brinnande supporter, utgör samtliga en säker bakgrund för Johanna att falla tillbaka på.

Rikligt med medaljer från stortävlingar

Johannas traktorpullingäventyr startade för ca. tre år sedan i samband med introduktionen av Pro Stock-klassen. Det första Europamästerskapet gick i England 1998 och det är säkert de tävlingar hon minns bäst. Tidigare hade hon bara temporärt kört en konventionell traktor på fälten hemma på morföräldrarnas gård. Visserligen hade hon testkört en pullingtraktor innan denna hennes första tävling någonsin, men det gav inte mycket. Ändå händer det! Johanna vinner guldmedaljen i

Pro Stockklassen i det Europeiska mästerskapet. Ända sedan dess har denna unga dam flitigt deltagit i olika tävlingar och samlat en ansevärd mängd medaljer.

Kvinnor är fortfarande unika i pullingsporten

Trots sina unga år är Johanna nu en erfaren förare. Ännu idag är det en ovanlig syn att se kvinnor köra i denna så mansdominerade sport. Men, enligt Johanna, passar denna sport lika bra för kvinnor som män eftersom inga manliga muskelkrafter behövs.

–I början kände jag av mycket gamla födomar, men folk har börjat visa mig mer respekt ju fler tävlingar jag vunnit. Och utan tvivel är det så att med en ung kvinna deltagande i denna typ av sport har intresset för sporten ökat markant. Det är ingen ovanlighet längre att även unga flickor och kvinnor intresserar sig för denna sport, särskilt i Finland, eftersom dom nu har en inhemsk föregångare, säger Johanna, lite underfundigt.

Ibland sätter denna fritidsaktivitet hennes kvinnlighet på prov men Johanna vill inte kompromissa mellan sin psykiska kondition och sitt utseende.

–Naturligtvis kan jag vara kvinna trots att jag sysslar med en manlig sport. Jag vill vara en framstående ung dam som representerar vårt team och sporten i sin helhet, framhåller Johanna.

Valtra-budskap världen runt

Vid sidan av traktorpulling och entusiasmen för denna kraftsport har Johanna studerat turism, bl.a. i Sverige, och nu funnit sin karriär i traktorbranschen. För tillfället jobbar hon som "Customer service manager", eller besökschef i Valtras nya "Customer Service Center" i Suolahti. Johanna, som alltid är charmfull och smälande, välkomnar årligen ca. 10 000 besökare som är intresserade av traktortillverkning. Och framöver är hon inbokad på olika PR-aktiviteter som innebär resor

till större mässor och andra PR-arrangemang världen runt.

Johanna säger att hittills är turen till USA och utställningen där, det som varit mest intressant, eftersom traktorpulling kommer därifrån, och dessutom är det hittills det mest långväga arrangemanget. Och tro det eller ej, även där kände folk igen henne som den Europeiska Traktorpullingdrottningen.

■ Hannele Kinnunen

Du hittar mer intressant information om Johanna och Valtra's Pulling Team på www.valtra.com eller på teamets egen hemsida <http://pulling.valtra.com>.

Ny försäljnings- organisation – för din skull

Den första augusti startade den nya försäljningsorganisationen för Valtras traktorer i Sverige. Vi tror ingen kan ha undgått att märka det eftersom det har pratats så mycket om denna förändring. Och det är naturligt eftersom ingen tidigare varit med om något liknande. Men alla ska komma att märka att det är traktorköparna som är vinnarna. Vi sammanfattar kort och gott hela förändringen med ett enda ord – **Specialisering**.

Morgondagens traktorköpare ska få bättre hjälp i valet av traktor, utrustning och påbyggnation. Morgondagens Valtrasäljare kommer att få mera tid att ägna kunden, traktorköparen. Nästa generation traktorer kommer att bli ännu mer avancerade, tekniskt utvecklade och datoriserade. Det kommer att krävas specialister även för traktorer, precis som det gör redan idag i många andra branscher.

När det gäller service och reservdelar finns Lantmännens nästan 80-talet servicepunkter som tidigare till din hjälp förutom i Skåne där JEB Lantbruksmaskiner svarar för den delen. Men du kommer så småningom att märka att även på servicesidan kommer specialiseringens fördelar att visa sig.

Kom ihåg vårt viktigaste budskap:
Vi förändrar för din skull!

www.valtra.se

VALTRA

Sveriges närmaste Valtra service

- **Valtra Center**
- **Valtra Service**
- **Valtra Reservdelar**

Rikstäckande nät av verkstäder, reservdelsbutiker och mobila enheter

Lantmännen: Luleå 0920-238500, Piteå 0911-231700, Umeå 090-152800, Skellefteå 0910-54900, Vilhelmina 0940-55400, Sundsvall 060-185800, Fränsta 060-185800, Hudiksvall 0650-15130, Ljusdal 0651-12410, Sollefteå 0620-13230, Örnsköldsvik 0660-375800, Östersund 063-145000, Bollnäs 0278-27150, Borlänge 0243-64950, Brålanda 0521-30590, Enköping 0171-26500, Eskilstuna 016-177600, Falköping 0515-13067/68, Gamleby 0493-51577, Gnesta 0158-26280, Hedemora 0225-36850, Katrineholm 0150-349801/06, Kisa 0494-71090, Kungsgården 0290-33921, Kungälv 0303-63345, Lidköping 0510-88800, Linköping 013-233400, Mariestad 0501-18015, Norrköping 011-218000, Norrtälje 0176-75550, Nyköping 0155-76400, Sala 0224-54550, Skänninge 0142-88400, Skövde 0500-473550/60, Strängnäs 0152-25620, Södertälje 08-55093600, Tanumshede 0525-29125, Tierp 0293-22350, Uddevalla 0522-646910/20, Ulricehamn 0321-15120, Uppsala 018-686100, Vara 0512-16090/95, Vimmerby 0492-16300, Västerås 021-155700, Karlstad 054-838900, Arvika 0570-85337, Sunne 0565-14469, Säffle 0533-43113, Örebro 019-217800, Arboga 0589-18444/45, Askersund 0583-13262/65, Lindesberg 0581-18109/10 Kalmar 0480-61190, Lenhovda 0474-20491/20313, Borgholm 0485-561502, Oskarshamn 0491-13160, Högsby 0491-28182/80, Jönköping 036-309665/20, Eksjö 0381-662725/20, Tranås 0140-384425/20, Vetlanda 0383-762125/20, Värnamo 0370-696325/20, Falkenberg 0346-85946, Halmstad 035-155400, Varberg 0340-664325, Vallberga 0430-16262, Kungsbacka 0300-51920/18, Ljungby 0372-67400, Karlshamn 0454-301615/16, Karlskrona 0455-307715/17, Växjö 0470-704453, Visby 0498-404100

JEB Lantbruksmaskiner AB: Eslöv 0413-554460

Valtra Traktor AB

Box 1102

631 80 Eskilstuna

Tel. 016-162500 Fax 016-142410

E-post info@valtra.se

Valtra
– alltid nära dig

Valtra is a Partek Brand

Världens nordligaste jordbruksland

Först av allt, stort tack till Golfströmmen, som värmer våra nordliga breddgrader. Utan den skulle Finland vara en kall, frusen tundra. Detta bevisas klart om man ser på Kanada och jämför området mellan 60:e och 70:e breddgraden, som inte påverkas av några varma vattenströmmar.

För Finland kommer jordbrukets betydelse lite efter skogsbruket, metallindustrin och den nu så blomstrande Nokia-dominerade elektronikindustrin. Men här ska vi endast ägna oss åt det finska jordbruket – Valtras naturliga samarbetspartner.

Världens nordligaste jordbruk praktiseras ända upp till den 70:e breddgraden. Där är de nordligaste mjölkproducerande gårdarna inom EU belägna. Finlands totala odlade areal är 2,2 miljoner hektar att jämföra med den totala skogsarealen som uppgår till nästan 19 miljoner hektar. Privata markägare äger nästan 90 % av åkerarealen. Det finns 130 000 gårdar med mer än två hektar åker i Finland, men av dessa kan knappt 80 000 klassas som aktiva jordbrukare. Gårdarnas genomsnittliga åkerareal är ca. 27 hektar. Genomsnittsarealen har ökat snabbt under den period Finland varit medlem i EU, alltså sedan 1995.

Jordbrukets förhållanden varierar enormt

Finlands bästa jordbruksmark finns i de södra och västra delarna av landet, som huvudsakligen består av slättbygd. Övriga delar av landet är skogs- och mellanbygder med tusentals sjöar.

Endast omkring 60 % av åkerarealen har täckdikats, hittills. Beroende på klimatförhållandena spelar ett fungerande avvattnings-system en viktig roll i det finska odlingslandskapet och många ser fortfarande en viss fördel med öppna diken.

Sommaren är kort i Finland men dagarna är långa. Vegetationsperioden (när dagens genomsnittstemperaturen permanent överstiger +5° C) börjar i söder runt första maj och i Lappland först runt den 20 maj. På motsvarande sätt kan man säga att vegetationsperioden slutar i söder runt den 15:e oktober och i norr redan runt 20:e september.

För jordbrukets del kommer det normalt de första veckorna efter vårsådden alldeles för lite regn, särskilt för de lerdominerade arealerna i södra Finland. Normalnederbörd under odlingssäsongen, i södra och mellersta delarna av landet, är ungefär 300 mm och i Lappland 250 mm. På grund av de ostadiga väderförhållandena under juli månad har andelen hö i animalieproduktionen minskat betydligt.

Marken är täckt av snö i söder mellan december och mars och i norr mellan november och april. Kraftiga variationer kan givetvis förekomma. Den kallaste vinterdagen i Lappland har noterats till -50° C och den varmaste dagen i söder till +32° C.

Mycket av den odlade arealen finns vid sjö- och älvstränder, och detta betyder, för det finska jordbruket, en stor utmaning av miljön. Odlingen måste vara i harmoni med vattnet som annars löper stor risk för förorening.

Foto: Arkiv Nickerson

Gräs, korn och havre

Hälften av alla gårdar i Finland ägnar sig huvudsakligen åt spannmålsodling. Av de totala 2,2 miljoner hektaren odlas gräs på lite över en fjärdedel, ca 650 000 hektar, korn odlas på ca 550 000 ha och havre på ca 420 000 ha. Summan av höstsådda grödor, vete och råg, var mindre än 60 000 ha för år 2001. Den ekologiskt odlade arealen uppgår till ca 100 000 ha eller ca 5-6 % av totalarealen. Huvudparten av gräset skördas som ensilage; rundbalar som inplastas är den vanligaste metoden.

Spannmålsskörden per hektar är i genomsnitt 3 500 kg i Finland. Detta varierar enormt och under den torra sommaren 1999, uppgick den allmänna skördenivån till knappt två ton per ha i de södra landsdelarna. Som bäst kan den genomsnittliga skörden uppgå till omkring 6 500 kg per ha. Tyvärr, kan vi konstatera, är det långt kvar till toppskördarna inom EU på över tio ton per ha.

Liten andel specialodlingar

Oljeväxtodlingen (raps och rybs) varierar enormt från det ena året till det andra. För närvarande täcker de ungefär 73 000 ha. Lusten att odla sockerbetor minskar, detta år odlas omkring 31 000 ha. Utan tvekan har Finland världens nordligaste sockerbetsfält. De har lite annorlunda förutsättningar än de brasilianska sockerrörsodlingarna, som de ska konkurrera med!

Arealen för potatisodling har nästan alltid varit densamma som sockerbetsarealen. Den första tidiga potatisen, som skördas redan i juni, sätts på friland under plast redan tidigt i april månad i de sydvästra landsdelarna.

Ärter odlas på omkring 5 000 ha, mest för konservindustrin.

Mjölkkorna är viktigast

I de norra landsdelarna dominerar kreatursbesättningarna. Mjolk och/eller köttproduktion är huvudproduktion på nästan 40 % av alla gårdar. I genomsnitt har mjölkkobesätt-

ningarna 16 kor. Den genomsnittliga mjölkproduktionen per ko och år uppgår till 6 800 liter.

6 % av gårdarna har svinproduktion med en genomsnittlig besättningsstorlek på 250 svin. Höns och äggproduktion är huvudinriktningen på ca 2 % av gårdarna. Värphönsbesättningarna har en genomsnittlig storlek på 2 200 höns. Produktion av kalkonkött är ganska ny och en växande sektor i finsk köttproduktion. Även rävar och mink bidrar starkt till försörjningen på västkusten. Antalet fårbesättningar är mycket få. I Lappland finns omkring 200 000 renar, som ger försörjning och möjlighet för några hundratal familjer att överleva i lappmarken.

Skogens viktiga roll

Varje lantbrukare i Finland äger omkring 40 hektar skog. Lantbrukarna äger en tredjedel av den finska skogen. Staten äger ungefär en fjärdedel. Ett hektar finsk skogsmark innehåller ca 90 m³ virke och tillväxten är cirka 3,5 m³/år, sett i genomsnitt.

För de flesta har skogen en viktig finansiell betydelse – virke säljs för att finansiera större investeringar. Ökande oljepriser har betytt ökad användning av inhemsk träenergi för uppvärmning. På många gårdar värms såväl bostadshus som övriga produktionsanläggningar med ved hämtad ur den egna skogen.

Skogsägaren tar sig oftast till skogen i den egna traktorn. Traktorn är oftast utrustad med en skogsvagn och griplastare. Även egna traktorbaserade avverkningsmaskiner börjar bli vanliga.

Den finska skogsmarken är ofta mycket ojämn och stenbunden. Därför behöver traktorn anpassas därefter. Fyrhjulsdrift, hög frångångshöjd och välskyddat chassi är passande faktorer. Inne i hytten är möjligheten att svänga runt sitsen en förutsättning.

Valtra har utvecklats under svåra förhållanden

Valtras finska fabrik ligger i mellersta Finland, i en trakt med både skog och åker. Fabriken

188 000 sjöars land

Total landareal: 338 000 km²

Antal öar: 190 000

Åkerareal: 2,2 milj. ha, 6 % av totala arealen

Skog: 19 milj. ha, 69 % av totala arealen

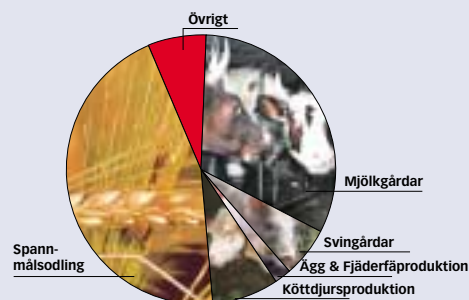
Befolkning: 5,2 milj.

Befolkningstäthet: 17 personer/ km²

Officiellt språk: Finska och för ca 6 % av befolkningen svenska

Religion: Protestanter 89 %

Det finska jordbrukets produktionsfördelning

har alltid betonat vikten av att få respons och synpunkter från kunderna, särskilt i norra och mellersta Finland, eftersom man vet att här har man världens tuffaste förhållanden för en jordbrukstraktor. Fuktigt och kallt klimat, kuperade ojämna marker och mjuka torvmossar är bara några exempel på vad Valtra fått ta hänsyn till vid utvecklingen av traktorerna.

■ Juhani Rahkola

Småland – Utvandrarernas bygd

När vi åker i den mörka småländska granskogen och passerar vägskyltar som Ljuder, Duvemåla, Moshultamåla m.fl. kan man inte låta bli att tänka på Vilhelm Moberg – en av Sveriges genom tiderna störste författare.

År 1898, den 20 augusti, föddes i Småland ett gossebarn som fick namnet Vilhelm. Ingen har så skildrat den stora utflyttning till Amerika (tot. 1,3 milj.) som skedde under 1800-talets senare hälft och fram till 1930-talet, och kanske främst från Småland, som han har gjort. Denne märkliga man var uppväxt i den miljö han så genuint beskriver. Vardag som fest, allvar och fattigdom, skoj och glamm, upplevde han på nära håll. Lite kontroversiell var han nog denne rakryggade smålänning, men stod för sina åsikter det gjorde han. Och åsikter det hade han. Låt oss erinra oss vissa saker och detaljer som denne vår folkära författare upplevde och företog sig.

I "Villes" fotspår

Vilhelms föräldrar hette Ida och Carl Moberg. Det berättas att när tiden var inne för den förestående barnsbörden i knekttorpet gick ett bud till en självlärd barnmorska vid namn Hellströms Helena. Hon var soldatänka med mycket erfarenhet av barnafödande, hon fick själv under 17 år tio barn. Vilhelm föddes som nummer fyra i den Mobergska barnaskaran och döptes till Karl Artur Vilhelm och tilltalsnamnet skulle vara Karl, liksom sin far. Namnet ändrades dock under skollåren i Påvelsmåla till Vilhelm eftersom det fanns ytterligare en grabb i klassen vid namn Karl. Hellströms Helena får nog anses ha varit förebilden till Rapp-Hanna i en av Vilhelm Mobergs mest kända romaner, Raskens, där hon hjälpte Ida och Gustav Rask varje gång det var dags för tillökning i romanens soldattorp nr 132 i Momåla rote, i Konga kompani tillhörande Kalmare regemente.

Mobergs romaner bygger på verklighets-skildringar, sådant han upplevt men mest på sådant som han låtit andra berätta för sig. T.ex. är romanen Rasken en skildring där hans egen far är huvudfiguren, soldat Rask.

Mobergsstenen och Björn Elm. Denna minnessten restes 1970, Vilhelm Moberg var med när den avtäcktes. Stenen står på den plats där det gamla soldattorpet låg där Vilhelm Moberg föddes 1898. Soldattugan revs 1924, den var då ca 200 år gammal. Det var under Kung Karl XI:s tid som indelningsverket grundlades.

För att få veta lite mera om soldatsonen Vilhelm Moberg, sedermera journalisten, chefredaktören, debattören och författaren Vilhelm Moberg, för att åka på de vägar som han en gång sprungit och cyklat på och för att på nära håll få uppleva den mörka skog och den atmosfär där han som liten fick börja möta verkligheten, behövs en sakkunnig ciceron..

I trakterna finns många lyckliga Valmetägarer. En av dem, en traktens son, vid namn Björn Elm, skogsbrukare i en by som heter Tomeshult, var inte omöjlig. Björn kan mycket om trakten, han är uppväxt här, han har verkat här hela sitt liv, och han känner sin bygd.

Den "stores" hembygd

Vi svänger ut på vägen, den väg som var den gamla sk häradsvägen mellan Växjö och Kalmar. Björn berättar att här såg han ofta Vilhelm komma cyklande.

- Han hälsade alltid artigt, men han stannade aldrig och pratade, enligt Björn.

Jag får också veta att Björns far var bygdespelman. Han spelade många gånger upp till dans på sitt dragspel där en av de dan-

sande var Vilhelm Moberg. Vilhelm älskade att dansa med traktens flickor.

Första byn vi passerar heter Anemåla. Strax därefter åker vi förbi Rävskullen, den festplats där Vilhelm många gånger "slagit klackarna i taket". Rävskullen är också en bygdegård, här har genom tiderna åtskilliga drängar supit, slagits och dansat och gjort sig till för bygdens pigor.

Nu kommer vi till Sutaremåla. Vi passerar en liten torpstuga och man tänker sig in i Mobergs romaner, här bodde kanske Nergårds-Anna. De flesta små fina torpen är uppköpta av tyskar och danskar, vilket väl inte direkt uppskattas av den bofasta befolkningen.

Vägen slingrar sig, den är byggd efter minsta motståndets lag, eftersom det från början bara var en kostig.

Soldattorpet i Moshultamåla

Vi närmar oss Moshultamåla by. Men innan vi kommer fram till Mobergs minnessten, som är rest på den plats där det gamla soldattorpet låg, i vilket Vilhelm Moberg föddes år 1898, passerar vi Bjurbäcken. I Bjurbäcken

Klasatorpet. Detta torp användes vid inspelningarna av Utvandarna. Verklighetens torp, Korpamoen, där Kristina och Karl-Oskar bodde, tros ligga lite närmare Åkerby vägskäl där utvandarna samlades för gemensam transport till hamnen i Karlshamn. Observera de små åkerlyckorna till vänster med både potatis, lin, havre och gräs. Till höger en riktig smålandsgårdsgård.

snärjde Vilhelm gäddor, en liten rask yngling, förmodligen utan både strumpor och skor, som på bästa sätt därmed bidrog till familjens försörjning.

Vid Moshultamålas gamla soldattorp, som för länge sedan är rivet, finns nu bara minnesstenen kvar på en liten åkerlycka mitt i den mörka granskogen. Denna sten restes 1970, alltså medan Vilhelm Moberg fortfarande var i full vigör. Märkligt nog tyckte inte Vilhelm om att stenen skulle resas, kanske mest därför att det var samma människor som ville hedra honom med detta monument som tidigare efter utgivningen av hans första bok hade samlat in protestlistor och ville förbjuda spridning av hans som dom sa; pornografiska och otuktslärande skrifter. Det var dom s.k. skrivkunniga som stod bakom protestlistan, präster, skollärare, kommunpolitiker, kyrkvårdar o.l. Dessa herrar samlade sedan t.o.m. in de pengar som behövdes till Mobergs-

stenen. Man ångrade säkert den protestlista man iscensatte.

– Vi gav fem kronor per person i kommunen, sa Björn, och insamlingslistorna finns bevarade på Mobergsmuseet, eller Utvandarnas hus som det egentligen heter, i Växjö.

Nu kommer vi till Påvelsmåla vägskäl. Här går vägen in till Vilhelm Mobergs gamla skola, som inte heller den finns kvar idag. Skolan flyttades istället "upp på backen" till Moshultamåla bys mera centrala delar och där finns den fortfarande kvar.

Vi ska klargöra att stationen heter Moshult, byn heter Moshultamåla, som tidigare tillhörde Momåla rote, och alltihop ligger i Algutsboda socken.

Vilhelms far lämnade soldatyrket efter en kroppsskada och blev istället lantbrukare. Han köpte en gård i Moshultamåla där Vilhelm också tillbringade en del av sin uppväxt. Han skriver t.o.m. i en bok att fadern blev godsägare.

Vi fortsätter vår resa och kommer snart till det som en gång var Modala glasbruk. Det är bara grunden kvar. Här arbetade Moberg en kort tid som inbärare i glasbruket vilket innebar att han en kort tid provade på att kroppsarbete. Men det var nog så att han redan då var mera intresserad av att läsa och skriva, än att arbeta tungt med kroppen.

I Småland finns många glasbruk, en del vida kända, andra mindre kända. Namn som Kosta och Orrefors känner de flesta. Lindshammar, Rosdala, Åfors, Älgshult är kanske inte lika kända. Bilden är tagen i glashyttan i Skruf.

Långasjö socken

Vi fortsätter vår färd och kommer så småningom till Långasjö kyrkby. Långasjö socken är grannsocken till Algutsboda. Vi stannar utanför den fina kyrkan i Långasjö.

– Här ligger många svenskamerikaner begravda, berättar Björn, dom ville komma tillbaka till hembygden för att åldras och dö. Dom hade ofta också med sig mycket pengar. Svenskarna var kända "over there" för att vara duktiga arbetare, därför fick dom oftast bra jobb och bra betalt och kunde därför medföra mycket pengar hem till gamla Sverige igen när hemlängtan blev för stor och åldern började göra återföreningen med fosterlandet och längtan tillbaka oöverbärlig.

Björn Elm fortsätter:

– I Långasjö finns en lokal sparbank, där "amerikapengar" från återkomna emigranter hamnade, dom hade ofta mycket pengar med sig hem. Långasjö Sparbank, drivs än i dag som en självständig liten sparbank.

Björn fortsätter att berätta, givetvis har någon berättat det i sin tur för honom:

– När smålänningarna kom till Amerika trodde dom inte det var sant att matjorden kunde vara så djup. Hemma i Småland fick man vara glad om man fick ner spaden tre till fyra tum i jorden, sen var det sten eller berg. I Amerika kunde man köra ned tre till fyra spaddjup med bara matjord, undra på att man kommit till det förlovade landet.

■ Eric Andersson

VALTRA

Power Partner

www.valtra.se

*Spar dig själv,
spar naturen,
spar pengar!*

6750 EcoPower

EcoPower motorns alla fördelar:

- 4 cylindrar, 105 hk, vid fullvarv 1 800 r/min
- Maximalt effektuttag, 107 hk, vid 1 600 r/min
- Låga arbetsvarvtal, max vridmoment vid 1 100 r/min
- Låg bränsleförbrukning
- Låga emissioner (avgasutsläpp)
- Låg ljudnivå
- Lång livslängd på komponenterna
- Längre serviceintervall (500 tim)

Ring din närmaste Valtra-säljare eller ring Valtra Traktor i Eskilstuna för mer information

Valtra Traktor AB

Tel: 016 16 25 00

Fax: 016 14 24 10

e-post: info@valtra.se

Valtra – alltid nära dig

Valtra is a Partek Brand

Köttbullar & Pannbiffar från Sverige

Köttbullar är kanske det mest svenska vi kan tänka oss när det gäller vanlig husmanskost.

Vi har hittat ett recept, som fungerar lika bra till både köttbullar och pannbiffar, och som är nästan lika bra som mammas köttbullar:

Blanda havregryn, potatismjöl, kalvfond och vatten. Låt blandningen svälla i ca 10 minuter. Tillsätt sedan ägg, lök, salt och peppar. Lägg i köttfärsen och arbeta samman tills allt är väl blandat. Fukta händerna med lite olja och forma färsen till köttbullar eller pannbiffar (som du hackar ett rutmönster på). Lägg dem på smörpapper.

Bryn köttbullarna i smör i en stekpanna, inte alltför många åt gången, på god värme. Skaka pannan då och då, så blir köttbullarna jämna i färgen. Stek dem ca 5 – 6 minuter.

Stek pannbiffarna ca 3 minuter/sida i medelvarm panna. Fräs löken i vatten så den blir mjuk. Blanka av löken med 1 msk smör.

Servera med potatismos med persilja, lingonsylt, gröna ärtor och stekt lök.

Smaklig måltid!

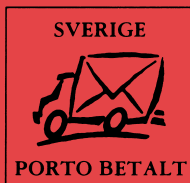

Råvaror 4 portioner

500 g nöt- eller blandfärs
¾ dl havregryn
1 msk potatismjöl
2 – 3 msk kalvfond på flaska
1 dl vatten
1 ägg
1 msk gul lök, riven
(eller 2 msk finhackad brynt lök)

1 tsk salt
2 krm nymald vitpeppar
smör till stekning
Stekt lök (till pannbiffar)
2 gula eller röda lökar
2 msk smör
vatten

B

Valtras bevis på styrka

-trippelseger i Europamästerskapen i Traktorpulling 2001